

§ 16 b, stk. 1

Miljøtilladelse

Kvægproduktion på Sydvejen 5, 6510 Gram.
Meddelt den 28. august 2024.

Registreringsblad

Husdyrbruget

Husdyrbrugets CVR-nummer	44 55 23 88
Beliggenhedsadresse	Sydvejen 5, 6510 Gram

Ansøger

Ansøger navn	Klaus Matzen
Ansøger adresse	Sydvejen 7, 6510 Gram
Ansøger telefon	51 54 94 35
Ansøger e-mail	klaus_matzen@hotmail.com

Ejer

Ejers navn	Martin Matzen
Ejers adresse	Sydvejen 5, 6510 Gram
Ejers telefon	74 83 00 38
Ejers e-mail	m.matzen63@gmail.com

Konsulent

Konsulent CVR-nummer	43 94 25 65
Konsulent virksomhedsnavn	HoffmannMiljø
Konsulent navn	Hanne Hoffmann Christensen
Konsulent adresse	Adelvej 29, 6500 Vojens
Konsulent telefon	25 39 88 84
Konsulent e-mail	hanne@hoffmannmiljo.dk

Ejendom

Ejendomsnummer	7905982
CHR-numre	51634
Matrikel nummer	376 - Kastrup, Gram
Evt. øvrige matrikler	481 - Kastrup, Gram 247, 1020 og 1022 - Højrup Ejerlav, Højrup

Myndighed

Navn	Haderslev Kommune, Miljø, Landbrugsgruppen
Adresse	Christian X's Vej 39, 6100 Haderslev
Sagsbehandler	Maja H. Vink
Telefon	21 51 26 06
E-mail	mvh@Haderslev.dk
Kvalitetssikring	Cecilie Gammeltoft Nielsen

Tilladelse

Ansøgning indsendt	11. juni 2024
Godkendelsestype	§ 16 b, stk. 1, ammoniakemission, på 2.308 kg NH ₃ -N/år
Visiteret fuldt oplyst	1. juli 2024
Meddelt	28. august 2024
Husdyrgodkendelse.dk	Skema nr. 245035, version 2
Acadre nr.	24/12936

Indholdsfortegnelse

Registreringsblad.....	2
A. Afgørelse	4
Baggrund for afgørelse om miljøtilladelse	4
Dispensationer.....	5
Udnyttelsesfrist og retsbeskyttelse	5
B. Vilkår for husdyrbruget	6
C. Miljøteknisk beskrivelse.....	11
Generelt.....	11
Indretning og drift.....	11
Opbevaring og håndtering af husdyrgødning	12
Husdyrbrugets beliggenhed.....	12
Husdyrbrugets landskabelige placering og planmæssige forhold	13
Naturvurdering	16
Lugtgener.....	20
Støjkluder og rystelser	21
Støvgener	22
Lysgener	22
Skadedyr.....	22
Transport, til- og frakørsler	22
Olie, kemikalier og affald	23
Spilde- og overfladevand	23
Energi og vandforbrug	24
BAT Ammoniakemission.....	24
Egenkontrol.....	25
Risikoforhold	25
Ophør.....	25
D. Offentlighed og klagevejledning	26
Høring af naboer og parter om udkast til miljøtilladelse.....	26
Annoncering af afgørelse.....	26
Klagevejledning	26
Bilag 1: Situationsplan	28
Bilag 2: Plantegning – Ny stald.....	29
Bilag 3: Til- og frakørselsforhold	30
Bilag 4: Afløbsplan.....	31

A. Afgørelse

Haderslev Kommune har den 11. juni 2024 modtaget ansøgning om miljøtilladelse af husdyrbruget på Sydvejen 5, 6510 Gram omhandlende følgende:

- Overgang til stipladsmodellen.
- Etablering af ny kvægstald med:
 - Sengestald
 - Dybstrøelsesstald
 - Kalvebokse
 - Malkerobotter
 - Mælkerum og mælketank
 - Teknikrum
 - Personalefaciliteter
- Etablering af ny kalveplads.
- Etablering af møddingsplads på eksisterende plansilo.

Haderslev Kommune meddeler miljøtilladelse efter § 16 b, stk. 1 i husdyrbrugloven¹ til ændring og udvidelse af kvægproduktionen med de stillede vilkår i Afsnit B. Det forudsættes, at projektet gennemføres og drives, som det er beskrevet i ansøgning nr. 245035, version nr. 2. på Husdyrgodkendelse.dk.

Husdyrbruget må ikke udvides eller ændres uden kommunens forudgående tilladelse. Haderslev Kommune er tilladelses- og tilsynsmyndighed. Det vurderes, at ansøgningen ikke er omfattet af krav om miljøkonsekvensrapport. Ansøger har indsendt en miljøteknisk redegørelse.

Miljøtilladelsen omfatter hele husdyrbruget. Det vil sige både de eksisterende og nye anlæg. Miljøtilladelsen er kun en del af det retsgrundlag som husdyrproduktionen er underlagt. Gældende lovgivning og generelle regler for driften af en landbrugsejendom og håndtering af diverse produkter anvendt på husdyrbruget forudsættes kendt og skal følges.

Afgørelsen omfatter alene forholdet til husdyrbrugloven. Øvrige relevante tilladelser, godkendelser og/eller dispensationer skal indhentes særskilt. Der skal derfor eventuelt søges om en separat byggetilladelse, ændring af bygningsanvendelse, nedrivningstilladelse, afledning af tagvand eller lignende hos Haderslev Kommune.

Baggrund for afgørelse om miljøtilladelse

Ansøgningen er behandlet i henhold til kravene i husdyrbrugloven og husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen², samt Miljøstyrelsens vejledning om miljøregulering af husdyrhold (husdyrvejledningen).

Husdyrbruget har et produktionsareal, der er større end 100 m² og en ammoniakemission på 2.308 kg NH₃-N/år, og er derfor omfattet af husdyrbruglovens § 16 b, stk. 1.

Haderslev Kommune vurderer, at husdyrbruget er forureningsmæssigt forbundet med kvægbruget på Sydvejen 7, da der er under 100 m mellem husdyrbrugenes staldanlæg. Husdyrbrugene har forskellige ejere, drives separat og har ikke fælles anlæg, der vurderes derfor, at de ikke er hverken driftsmæssigt eller teknisk forbundet.

Da husdyrbruget på Sydvejen 5 kun er forureningsmæssigt forbundet med andre husdyrbrug, og ikke hverken driftsmæssigt eller teknisk forbundet, skal husdyrbruget godkendes separat.

Haderslev Kommune har kontrolleret, at der er overensstemmelse mellem ansøgningen på Husdyrgodkendelse.dk og kommunens registreringer. Kommunen har vurderet projektets mulige påvirkning af miljøet og omgivelserne. Vurderingen ses i Afsnit C og ligger til grund for de vilkår, der er angivet i Afsnit

¹ Husdyrbrugloven – Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning mv. Lovbekendtgørelse nr. 520 af den 1. maj 2019.

² Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen - Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse mv. af husdyrbrug bekendtgørelse nr. 300 af 1. april 2024.

B. Vurderingerne skal belyse konsekvenserne af driften på husdyrbruget, og om de virkemidler til forebyggelse og begrænsning af forurening, der fremgår af ansøgningen, er tilstrækkelige.

Den nye kvægstald med tilhørende malkeanlæg og kalveplads etableres som erstatning for eksisterende bindestald og fuldspaltet ungdyrstald. Da disse staldtyper skal udfases senest i 2027, vurderes det, at den nye stald med tilhørende kalveplads og driftsanlæg er erhvervsmæssig nødvendig for husdyrbrugets fortsatte drift.

Haderslev Kommune vurderer sammenfattende, at der kan gives lov til projektet idet:

- Projektet er erhvervsmæssigt nødvendigt.
- Husdyrbruget, med de stillede vilkår, kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.
- Husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik.
- Projektet med de stillede vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget sikrer, at husdyrbruget ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøet eller andre væsentlige gener.

Dispensationer

Ved etablering, udvidelse eller ændring af husdyranlæg, der medfører forøget forurening, skal afstandskravene i husdyrbruglovens § 8 som udgangspunkt overholdes.

Etableringen af den nye stald, samt af møddingsplads på den eksisterende plansilo, medfører hhv. ny og øget forurening fra de to anlæg. Afstandskravet i § 8 til naboskel er ikke overholdt for disse to anlæg. Der er ca. 18 m fra den nye stald, og ca. 16 m fra møddingspladsen, til naboskel mod nord. Der er tale om et naboskel til en ubebygget vandløbsmatrikel til Låddenmose Bæk, matrikel nr. 619 Kastrup, Gram. Der er søgt om dispensation for afstandskravene til naboskel.

Afstandskravet på 30 m til naboskel er begrundet i hensynet til nabobeboelser overfor lugt, støj, støv, skadedyr mv. fra husdyranlæg. I det, der er tale om skel til en matrikel uden beboelse, vurderes det, at etableringen af den nye stald, samt den ændrede anvendelse af ensilagepladsen, ikke vil give anledning til væsentlig gene.

Alternative placeringer af den nye stald, herunder en placering længere mod syd således af afstandskravet overholdes, vurderes i højere grad at påvirke de landskabelige værdier og udtryk. Da husdyrbruget er placeret i bevaringsværdigt landskab, vurderes det at de landskabelige værdier skal vægtes højt. Se yderligere i Afsnit C, "Husdyrbrugets landskabelige placering og planmæssige forhold".

Da vandløbsmatriklen er kommunalt ejet og området nær husdyrbruget ikke benyttes til beboelse, rekreative formål eller lignende vurderes det, at der ikke er nogle parter som skal have dispensationen i høring.

Med baggrund i ovenstående meddeler Haderslev Kommune dispensation for afstandskravet til naboskel. Der henvises til husdyrbruglovens § 9, stk. 3 og kravet i § 8, stk. 1, nr. 7.

Afgørelsen kan påklages jf. klagevejledning i afsnit D.

Udnyttelsesfrist og retsbeskyttelse

Miljøtilladelsen skal være udnyttet inden 6 år fra tilladelsen er meddelt.

Med denne miljøtilladelse følger der 8 års retsbeskyttelse af husdyrbrugets indretning og drift jævnfør husdyrbruglovens § 40, stk. 1, jævnfør dog stk. 2. Dette betyder, at vilkårene inden for denne periode kun kan ændres, hvis der fremkommer nye oplysninger om forureningens skadelige virkning, hvis forureningen medfører skadevirkninger, der ikke kunne forudses da afgørelsen blev meddelt, eller hvis forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund. Retsbeskyttelsen gælder indtil den 28. august 2032.

B. Vilkår for husdyrbruget

Denne miljøtilladelse meddeles på nedenstående vilkår. Vilkårene skal, hvis ikke andet er anført, være opfyldt fra det tidspunkt, hvor miljøtilladelsen udnyttes. Konkrete bestemmelser i lovgivning og bekendtgørelser, der generelt er gældende for alle husdyrbrug, er ikke stillet som vilkår for tilladelsen. Når denne miljøtilladelse bliver taget i brug, er det de nedenstående vilkår der gælder for husdyrbruget.

Generelt

- 1) Projektet skal gennemføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet fra Husdyrgodkendelse.dk skema nr. 245035 version 2 og med de ændringer og vilkår, der fremgår af denne miljøtilladelse.
- 2) Miljøtilladelsen skal altid være at finde på husdyrbruget, enten udskrevet eller digitalt, og være tilgængelig for ejer og medarbejdere. Dens indhold skal være den driftsansvarlige bekendt. Relevante vilkår skal være medarbejderne bekendt.

Indretning og drift – Produktionsareal og staldsystem

- 3) Der må ikke opstaldes dyr i den nye stald, før staldafsnittene Ungdyr, Spalter og Bindestald er tømt for dyr. De udtagne staldafsnit skal umiddelbart herefter rengøres for husdyrgødning.
- 4) Husdyrbruget må etablere Ny stald på 3.384 m² med et samlet produktionsareal på 2.286 m². Stalden skal placeres og etableres i overensstemmelse med Bilag 1 og 2.
- 5) Husdyrbruget må etablere kalvehytteplads på 124 m² med i alt 30 m² produktionsareal. Kalvehyttepladsen skal placeres som vist på Bilag 1.
- 6) Husdyrbrugets anlæg, produktion og produktionsarealer skal være i overensstemmelse med Tabel 1 og Tabel 2, og være placeret som vist på Bilag 1.

Tabel 1 Stalde og produktionsarealer på husdyrbruget ved ansøgt drift.

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Produktion og staldsystem	Produktionsareal (m ²)	Produktionsareal (%)
Ny stald	3.384	Alle kvæg - Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb.	1.774	52
		Alle kvæg - Dybstrøelse	512	15
Kalvestald	97	Alle kvæg, heste, får og geder - Dybstrøelse	88	91
Kælvningsboks	28	Alle kvæg - Dybstrøelse	26	93
Udendørskalveplads	124	Alle kvæg - Dybstrøelse	30	24

Tabel 2 Flexgrupper.

Flexgruppe	Dyretype og staldsystem
Alle kvæg Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb.	<ul style="list-style-type: none"> • Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb • Ammekøer, slagtekalve (over 6 mdr.). Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb
Alle kvæg Dybstrøelse	<ul style="list-style-type: none"> • Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse • Ammekøer, slagtekalve (over 6 mdr.). Dybstrøelse • Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse

Alle kvæg, heste, får og geder Dybstrøelse	<ul style="list-style-type: none"> • Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse • Ammekøer, slagtekalve (over 6 mdr.). Dybstrøelse • Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse • Heste. Dybstrøelse • Får og geder. Dybstrøelse
---	---

Indretning og drift - Anlæg til gødning

- 7) Der må opbevares fast husdyrgødning på 25 m² af det eksisterende ensilageopbevaringsanlæg i overensstemmelse med Tabel 3 og Bilag 1.
- 8) Der må etableres en fortank til flydende husdyrgødning i overensstemmelse med Bilag 1.
- 9) Husdyrbrugets gødningsopbevaringsanlæg skal være i overensstemmelse med Tabel 3 og placeret som vist på Bilag 1.

Tabel 3 Gødningsopbevaringsanlæg ved ansøgt drift.

Navn	Lagertype	Areal (m ²)	Dimension (m ³)	Yderligere oplysninger
GB 1992	Flydende	424	1.870	
Mødding	Fast	329	-	Gødningsandel: 25 m ² Gødningstype: Kvæg, heste, får og geder.

Indretning og drift - Øvrige anlæg

- 10) Driftsarealer og -anlæg til brug for husdyrholdet i Ny stald skal være i overensstemmelse med Bilag 2.
- 11) Der må etableres en ny mælketank i overensstemmelse med Bilag 1 og 2.

Opbevaring og håndtering af husdyrgødning

- 12) Hvis gyllen ikke suges direkte over i gyllevogn med påmonteret sugekran, skal påfyldning af gyllevognene foregå på støbt plads med afløb til beholder. Pladsen skal rengøres for spild af flydende husdyrgødning umiddelbart efter en periode med daglig påfyldning er afsluttet.
- 13) Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der skal tages størst muligt hensyn til omgivelserne. Inden udpumpning af gylle fra staldene skal det sikres, at gyllebeholderne kan rumme den udpumpede mængde gylle.

Beliggenhed og landskab

- 14) Ny stald skal etableres som vist på Bilag 1 og 2. Bredden må være maks. 24 m og længden maks. 141 m. Kiphøjde må være maks. 8,5 m.
- 15) Ny stald skal opføres i materialer med grå og/eller sorte farver.
- 16) Højden af den nye mælketank må ikke overstige kiphøjden af Ny stald.
- 17) Parallelt med den østlige side af Ny stald skal der etableres afskærmende beplantning. Beplantningen skal placeres maks. 20 m fra stalden, se grøn markering i Figur 1. Beplantningen skal

være et min. trerækket læhegn bestående af egnskarakteristiske hjemmehørende træer og buske, fx hvidtjørn, seljerøn eller hassel.

- 18) Beplantningen skal etableres førstkommande plantesæson, efter at det ansøgte projekt er gennemført.

Figur 1 Beplantningsplan. Afskærmende beplantning skal etableres mellem Ny stald og grøn markering.

- 19) Afskærmende beplantning jf. vilkår 17 skal vedligeholdes, herunder at udgåede træer og buske erstattes.

Lugtgener

- 20) Bedriften og dens omgivelser skal drives og renholdes således, at lugtgener så vidt muligt begrænses. Der skal opretholdes en god staldhygiejne, herunder sikres, at overflader holdes rene og tørre. Stalde skal rengøres minimum én gang årligt.

Støjgener

- 21) Husdyrbrugets bidrag til det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) må i det åbne land, i byzone og ved samlet bebyggelse ikke overskride følgende værdierne i Tabel 4. Støjgrænserne må i det åbne land ikke overskrides ved nærmeste nabos udendørs opholdsarealer, maks. 15 m fra beboelsen. Støjgrænserne må i samlet bebyggelse og byzone ikke overskrides noget sted i området.

Det bemærkes, at støj fra brugen af landbrugsredskaber i marken er undtaget fra støjgrænserne.

Hvis tilsynsmyndigheden, på baggrund af en orienterende støjmåling, finder det nødvendigt, skal den ansvarlige for husdyrbruget dokumentere, at vilkårets fastsatte støjgrænser overholdes.

Tilsynsmyndigheden kan dog kun kræve dette dokumenteret en gang årligt.

Målingerne / beregningerne skal være en "Miljømåling – ekstern støj", og skal udføres af en person eller firma, som findes på Miljøstyrelsens sidste reviderede liste over firmaer/personer, som er

godkendte til at udføre "Miljømåling – ekstern støj". Udgifterne til støjmålingen afholdes af husdyrbruget.

Tablet 4: Vejledende Støjgrænser fra i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 "Ekstern støj fra virksomheder":

Tidspunkt	Støjgrænser dB(A)			Reference tidsrum (Midlingstid)
	Det åbne land	Byzone	Samlet bebyggelse	
Hverdage kl. 07-18	55	45	45	8 timer
Lørdag kl. 07-14	55	45	45	7 timer
Lørdag kl. 14-18	45	40	40	4 timer
Søn- og helligdag kl. 07-18	45	40	40	8 timer
Aften, alle dage kl. 18-22	45	40	40	1 time
Nat, alle dage kl. 22-07	40	35	35	½ time

Støvgener

- 22) Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for husdyrbrugets eget areal. Vurderingen foretages af tilsynsmyndigheden.

Lysgener

- 23) Driften må ikke medføre væsentlige lysgener for omboende og omgivelserne.
- 24) Manuelt betjent udendørs belysning skal slukkes umiddelbart efter endt aktivitet på det belyste område. Alternativt kan belysningen forsynes med bevægelsessensorer, der sikrer, at lyset kun er tændt i op til en halv time efter endt aktivitet på pladsen.
- 25) Belysning inde i staldene må kun være tændt i det fornødne omfang for arbejdsgangen. Der kan benyttes orienteringslys i staldene i den periode, hvor der ikke er aktivitet.

Skadedyr

- 26) Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald, foderrester, gødning, mv. Opbevaring af foder skal ske på sådan en måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr. Stalde, lagre og andre anlæg skal holdes i forsvarlig rottesikret stand, mv. med henblik på at forhindre gode levedmuligheder for rotter.
- 27) Der skal overalt på husdyrbruget udføres effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse efter de nyeste [retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi](#).

Olie, kemikalier og affald

- 28) Olie, diesel og kemikalier skal opbevares i overjordiske beholdere på fast og tæt bund uden afløb og uden risiko for afstrømning til terræn.
- 29) Tankning af brændstof skal ske under opsyn.

Spilde- og overfladevand

- 30) Fra befæstede arealer må der ikke ske overfladeafstrømning af urent vand til det omgivende terræn.

- 31) Vask af maskiner og redskaber, hvorfra der kan forekomme gødnings- og sprøjterester, skal foregå på støbt plads med tæt bund og med bortledning af spildevandet til gyllebeholder.
- 32) Tagbrønde og -nedløb skal sikres på en sådan måde, at der ikke kan indrive forurenende stoffer.
- 33) Samlebrønden til tagvand ved den nye kalveplads skal sikres mod forurening med urent vand fra det omkringliggende terræn og kalveplads.
- 34) Dræn og riste, der ligger nærmere end 15 meter fra opbevaringsanlæg for husdyrgødning, og lign. herunder staldanlæg skal ledes til opbevaringsbeholder for flydende husdyrgødning eller sløjfes/omlægges.
- 35) Væske fra ensilagesilo/møddingsplads må ikke udsprinkles.

Energi- og vandforbrug

- 36) Staldanlæggets elinstallationer skal repareres og vedligeholdes løbende.
- 37) Malkeanlæg/malkerobotter og mælkekøleanlæg skal kontrolleres og vedligeholdes således, at de altid kører energimæssigt optimalt. Anlæggene skal serviceres og justeres i henhold til producentens beskrivelse for optimal drift.
- 38) Belysningen skal etableres som eller udskiftes til LED-armaturer eller anden energibesparende belysning, efterhånden som der er behov for udskiftning.
- 39) Staldanlæggets vandinstallationer skal repareres og vedligeholdes løbende.

Egenkontrol

- 40) Som led i at dokumentere egenkontrollen på bedriften skal følgende dokumentation opbevares i fem år og forevises Haderslev Kommune på forlangende:
 - Kvitteringer for aflevering af farligt affald.
 - Ressourceforbrug for vand og energi en gang årligt.
 - Opgørelse af produktionsareal i stalde på skitser eller tegninger.
 - Dokumentation for service af malkeanlæg og mælkekøleanlæg.
 - Kvitteringer, eller anden dokumentation, for flue- og rottebekæmpelse.

Risikoforhold

- 41) Der skal altid forefindes en beredskabsplan på husdyrbruget.
Beredskabsplanen skal opbevares på et kendt og tilgængeligt sted for alle medarbejderne.
Beredskabsplanen skal ajourføres løbende og minimum én gang årligt. Datoen for ajourføringen skal fremgå af planen. Medarbejderne skal være bekendt med beredskabsplanen.
- 42) Beredskabsplanen skal gennemgås med nyansatte, når de tiltræder og derefter med de ansatte mindst én gang årligt.

Ophør

- 43) Ophør af husdyrbruget skal meddeles til Haderslev Kommune.
- 44) Ved husdyrbrugets ophør fjernes tilbageværende husdyrgødning, ejendommen ryddes for affald, kemikalier, døde dyr, spildevand, foder mv. Alt bortskaffes i henhold til kommunens affaldsregulativer.

C. Miljøteknisk beskrivelse

Haderslev Kommunes vurderinger foretages på grundlag af ansøgersøgningsmaterialet, supplerende oplysninger fra ansøger samt Haderslev Kommunes oplysninger om natur- og miljøforhold i området, og på områdets sårbarhed over for påvirkninger fra husdyrbruget.

Generelt

For at sikre, at husdyrbrugets miljøpåvirkning ikke overstiger det vurderede, stilles der vilkår om, at projektet skal gennemføres som beskrevet i søgningsmaterialet fra Husdyrgodkendelse.dk skema nr. 245035 version 2, samt med de ændringer og vilkår som fremgår af miljøtilladelsen.

Da den driftsansvarlig for husdyrbruget er ansvarlig for at overholde vilkårene i denne miljøtilladelse, stilles der vilkår om, at den driftsansvarlige er bekendt med tilladelsens indhold. For at sikre, at tilladelsens vilkår er tilgængelige for de ansatte, stilles der også vilkår om, at tilladelsen skal foreligge på husdyrbruget, og at relevante vilkår skal være medarbejderne bekendt.

Indretning og drift

Husdyrbrugets eksisterende og ansøgte anlæg fremgår af situationsplanen i Bilag 1.

Ændringerne på husdyrbruget omfatter etablering af ny stald med tilhørende fortank, malkerobotter, mælkerum og mælketank, samt tilladelse til at benytte 25 m² af den eksisterende plansilo til gødningsopbevaring.

Ændringerne på husdyrbruget omfatter også udtagning af eksisterende bindestald og fuldspaltstald. Da produktionsretten i disse staldafsnit bortfaldet med udnyttelsen af denne miljøtilladelse, stilles der vilkår om at disse staldafsnit skal tømmes for dyr og rengøres for husdyrgødning før den nye kostald tages i brug. Dette vilkår stilles for at sikre, at den faktiske miljøpåvirkning ikke overstiger det som er vurderet i denne miljøtilladelse.

Der vil fremover være følgende anlæg og produktionsarealer på husdyrbruget:

Tilladte produktionsarealer og staldsystemer

- 1.774 m² produktionsareal med fast drænet gulv med skraver og ajlefløb. Dyretype: Flexgruppe Alle kvæg
- 568 m² produktionsareal med dybstrøelse. Dyretype: Flexgruppen Alle kvæg.
- 88 m² produktionsareal med dybstrøelse. Dyretype: Flexgruppen Alle kvæg, heste, får og geder.

Det godkendte produktionsareal på 2.430 m² i staldanlægget, kan med denne miljøtilladelse udnyttes fuldt ud inden for grænserne for dyrevelfærdsreglerne. Produktionsarealet for hver stald, samt flexgruppernes kan ses i Tabel 1 og Tabel 2.

Gødningsopbevaringsanlæg

- Gyllebeholder (1.870 m³)
- Møddingsplads 329 m²
 - Gødningsandel: 25 m²

Andre anlæg

- Lade
- Malkerobotter
- Mælkerum
- Mælketank
- Maskinhus
- Fortank

- Opsamlingsstank til ensilage/møddingsplads
- Ensilageplads

Miljøpåvirkningen med ammoniak og lugt afhænger af produktionsarealets og gødningsopbevaringsarealets størrelse, af dyresammensætningen og de anvendte staldsystemer samt af den anvendte teknologi. Der stilles derfor vilkår til at dyretype, staldsystemer samt placering og størrelse af det nye staldanlæg og produktionsarealer, skal være som ansøgt for at sikre, at miljøpåvirkningerne fra husdyrbruget fastholdes på det niveau, der fremgår af ansøgningen.

Opbevaring og håndtering af husdyrgødning

Ifølge § 10, stk. 2 i husdyrgødningsbekendtgørelsen³ vil en opbevaringskapacitet svarende til mindst 9 måneders tilførsel normalt være tilstrækkelig til, at udbringningen og gødningsanvendelsen kan ske i overensstemmelse med de generelle miljøregler.

Jævnfør husdyrgødningsbekendtgørelsens § 10, stk. 4 kan kravet om tilstrækkelig opbevaringskapacitet opfyldes med skriftlige aftaler om afgivelse eller opbevaring på anden ejendom.

Gødningsproduktionen er relateret til antal dyr og ikke til m² produktionsareal. Denne § 16 b, stk. 1 miljøtilladelse stiller ikke krav om dyrenes maksimale antal, og husdyrbrugets opbevaringskapacitet beregnet i måneder kan derfor variere år for år.

Med den nye sengestald forventes husdyrbruget årligt at producere ca. 3.100 m³ gylle og ca. 1.800 ton dybstrøelse. Herudover føres rengøringsvand og overfladevand fra kalveplads og plansilo/møddingsplads ligeledes til gyllebeholderen.

Det er oplyst, at husdyrbrugets gødning afgives til biogas, og at disse står for afsætning af den afgassede biomasse. Alternativt kan komposteret dybstrøelse udlægges i markstak, og skal følge reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsens kapitel 6.

I forbindelse med kommunens periodiske tilsyn vil forholdet om tilstrækkelig opbevaringskapacitet blive kontrolleret i henhold til gældende regler.

Når gylle håndteres og flyttes fra fx opbevaringsanlæg til gyllevogn, opstår en risiko spild og derved forurening af omgivelserne. For at minimere risikoen for forurening stilles der vilkår om at håndtering af gylle, skal foregå under opsyn, samt at påfyldning af gyllevogn skal ske på befæstet areal eller med sugekran.

Husdyrbrugets beliggenhed

De fastsatte afstandskrav i husdyrbruglovens §§ 6, 7 og 8 gælder for etablering af husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg på husdyrbrug og udvidelse og ændring heraf, der medfører forøget forurening. Afstandskravene i henhold til §§ 6, 7 og 8 i husdyrbrugloven måles til kanten af de pågældende bygninger.

Det er relevant at behandle afstandskravene i §§ 6, 7 og 8 i forbindelse med etableringen af den nye stald, fortank og møddingsplads.

De fastsatte afstandskrav i §§ 6 og 7 er overholdt.

Det fastsatte afstandskrav til naboskel i § 8 er ikke overholdt. De øvrige afstandskrav i § 8 er overholdt. Ansøger søger dispensation for det overskredne afstandskrav. Haderslev Kommune har meddelt dispensation, se under afsnit A.

³ Husdyrgødningsbekendtgørelsen – Bekendtgørelse om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring af gødning. Bekendtgørelse nr. 2243 af den 29. november 2021.

Tabel 5 Oversigt over afstande fra anlæg på husdyrbruget til nærmeste punkt med afstandskrav jævnfør husdyrbruglovens §§ 6, 7 og 8.

Husdyr- brugloven	Afstandskrav til	Afstandskrav (m)	Afstand (m)	Bemærkninger om anlæg
§ 6	Byzone eller sommerhusområde (eksisterende eller fremtidigt)	50	3.800	Fra Ny stald til Arnum
§ 6	Boligområde/Blandet bolig og erhverv (landzone der i lokalplan er udlagt til)	50	> 50	Fra alle anlæg
§ 6	Nabobeboelse	50	55	Fra Ny stald til Sydvejen 8
§ 7	Kategori 1 natur	10	4.800	Fra Ny stald
§ 7	Kategori 2 natur	10	4.600	Fra Ny stald
§ 8	Vandforsyningsanlæg (ikke almen vandforsyning)	25	60	Fra Møddingsplads til DGU nr. 150.689
§ 8	Vandforsyningsanlæg (almen vandforsyning)	50	4.500	Fra Ny stald til DGU nr. 141.872
§ 8	Vandløb, dræn og søer > 100 m ²	15/100*	16	Fra Møddingsplads til Låddenmose Bæk
§ 8	Offentlig vej, privat fællesvej	15	27	Fra Møddingsplads til Sydvejen
§ 8	Levnedsmiddelvirksomhed	25	> 25	Fra alle anlæg
§ 8	Beboelse på samme ejendom	15	22	Fra Møddingsplads
§ 8	Naboskel	30	16 og 17	Fra hhv. Møddingsplads og Ny stald

* Ved etablering af anlæg til flydende husdyrgødning skal der være mindst 100 m til åbne vandløb og til søer med et areal større end 100 m².

Fredninger, beskyttelseslinjer mv.

Det ansøgte ligger ikke indenfor fredninger, strand-, klit-, sø-, å-, skov-, kirke- og fortidsmindebeskyttelseslinje eller indenfor beskyttede sten- og jorddiger (naturbeskyttelseslovens⁴ §§ 16-19 og museumslovens⁵ §§ 29 a og 29 e).

Husdyrbrugets landskabelige placering og planmæssige forhold

Det ansøgte projekt omfatter opførelsen af en ny kvægstald med tilhørende mælketank og kalveplads i tilknytning til det eksisterende bygningsæt.

Den nye stald er på 3.384 m² med et produktionsareal på i alt 2.286 m², kalvepladsen er på 124 m². Stalden etableres vest for det eksisterende bygningsæt med nord-syd orientering, mælketanken og kalvepladsen etableres i tilknytning til stalden, se Bilag 1.

Bygningens bredde bliver maks. 24 m, og længden bliver maks. 141 m. Kiphøjde bliver maks. 8,5 m. Staldens sider og tag opføres i materialer med sorte eller grå farver.

⁴ Naturbeskyttelsesloven - Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse. Lovbekendtgørelse nr. 1392 af 4. oktober 2022.

⁵ Museumsloven – Bekendtgørelse af museumsloven. Lovbekendtgørelse nr. 358 af den 8. april 2014.

Området

Husdyrbruget ligger i landzone ca. 4,2 km sydøst for byen Arnum og ca. 300 m fra Gelså Å. I kommunens landskabskarakteranalyse ligger husdyrbruget i karakterområdet, K12 Gelså Hedeslette.

De bærende karaktertræk for området er Gelså - ådal, som udgør natur- og kulturlandskaber af stor variation og landskabelig værdi. Karakteristisk er det enkle og let aflæselige landskab i stor skala, med tydelige overgange mellem bakkeø og hedeslette. Karakteristiske lige hegn skaber opdyrkede lineære landskabsrum. På tværs af bevoksningen løber kanaler og vandløb. Væsentlige, tekniske elementer er Diagonalvejen som løber gennem landskabet, vindmøller, højspændingsledninger, biogasanlægget ved Bevtøft - og især Skrydstrup lufthavn, der er dominerende for landskabsoplevelsen.

Kommuneplanen

Husdyrbrugets beliggenhed i forhold til kommuneplanens landskabelige udpegninger fremgår af Tabel 6.

Tabel 6 Landskabelige udpegninger

Kommuneplan	Udpegning	Uddrag af retningslinje	Anlæg inden for udpegning
3.1.1	Særligt værdifulde landbrugsområder	Landbrugets udviklingsplaner og investeringsinteresser vægtes højt	Ja, alle anlæg
3.3.1	Lavbundsarealer	Skal som udgangspunkt friholdes for byggeri og anlæg, som forhindrer genskabelse af det naturlige vandstands niveau.	Nej
3.4.1	Naturområder, herunder særligt værdifulde	Hvis der undtagelsesvis tillades byggeri eller arealanvendelse, der forringer et naturområde, stilles krav om udlægning af nye områder.	Nej
3.4.2	Økologiske forbindelser, herunder potentielle	Etablering af nye større anlæg, må ikke i væsentlig grad forringe dyre- og plantelivets spredningsmuligheder.	Ja, alle anlæg (Potentielle)
3.4.3	Internationale naturbeskyttelsesområder (NATURA2000)	Skal friholdes for aktiviteter og anlæg, der kan forringe naturtyper og levesteder.	Nej
3.5.1	Bevaringsværdige landskaber	Skal som udgangspunkt friholdes for byggeri og anlæg, Hvor det tillades, skal placering og udformning tilpasses til landskabet.	Ja, alle anlæg
3.5.2	Større sammenhængende landskaber	Friholdes for byggeri, der slører de visuelle og landskabelige sammenhænge. Placering og udformning skal tilpasses til landskabet.	Nej
3.5.3	Værdifulde geologiske beskyttelsesområder	Bebyggelse må ikke sløre eller ødelægge landskabstrækkene, deres overgange og sammenhæng.	Nej
3.5.4	Kystnærhedszonen	Funktionelt begrundet byggeri skal placeres bag ved eksisterende byggeri eller placeres på de påvirker kystlandskabet mindst mulig.	Nej

Alle husdyrbrugets anlæg er beliggende indenfor følgende tre udpegninger:

- Særligt værdifulde landbrugsområder

- Potentielle økologiske forbindelser
- Bevaringsværdige landskaber

Retningslinjerne for de relevante udpegninger er:

Særligt værdifulde landbrugsområder

- I områder, der er udpeget som særligt værdifulde landbrugsområder, skal landbrugets udviklingsplaner og investeringsinteresser vægtes højt.

Økologiske forbindelser, herunder potentielle

- I de økologiske forbindelser skal dyr og planters naturlige bevægelsesveje styrkes. Her må ændringer i arealanvendelsen, bl.a. etablering af nye, større anlæg, ikke i væsentlig grad forringe dyre- og plantelivets spredningsmuligheder.
- Ved byggeri, anlæg eller ombygning af veje, jernbaner eller lignende, der vil afskære en økologisk forbindelse, skal der stilles krav om tiltag, der sikrer hensynet til en mere sammenhængende natur, eller der skal etableres faunapassager, hvor der er behov for det.
- Økologiske forbindelser inden for byzone skal styrke byernes rekreative og naturlige miljøer og indgå og friholdes som rekreative forbindelser ud til det omkringliggende åbne land.

Bevaringsværdige landskaber

- De bevaringsværdige landskaber skal som hovedregel friholdes for byggeri og anlæg.
- Hvor byggeri og anlæg tillades, skal det ske ved, at placering, skala, orientering, farvevalg og arkitektur tilpasses det konkrete landskab. Hermed sikres, at landskabets karakter, herunder de geologiske, kulturhistoriske, oplevelsesmæssige værdier ikke forringes.
- Ændringer i beplantning, terræn og arealanvendelse inden for bevaringsværdige landskaber skal så vidt muligt tilpasses landskabets karakter.
- Større byggerier og anlæg uden for de bevaringsværdige landskaber må ikke forringe de visuelle og oplevelsesmæssige værdier i de bevaringsværdige landskaber.

Det vurderes, at det ansøgte byggeri på husdyrbruget, er i overensstemmelse med ovenstående retningslinjer, da byggeriet er erhvervsmæssigt nødvendigt, opføres i tilknytning til eksisterende bygninger og orienteret så bygningens fremtræden i landskabet er minimeret.

Synlighed og alternativ placering

Landskabet omkring husdyrbruget er overvejende fladt og åbent, og den nye staldbygning vil derfor være synlig fra større afstande. Som det fremgår af Figur 2, er den nye stald dog kun synlig i meget begrænset omfang set fra nordøst til nordvest.

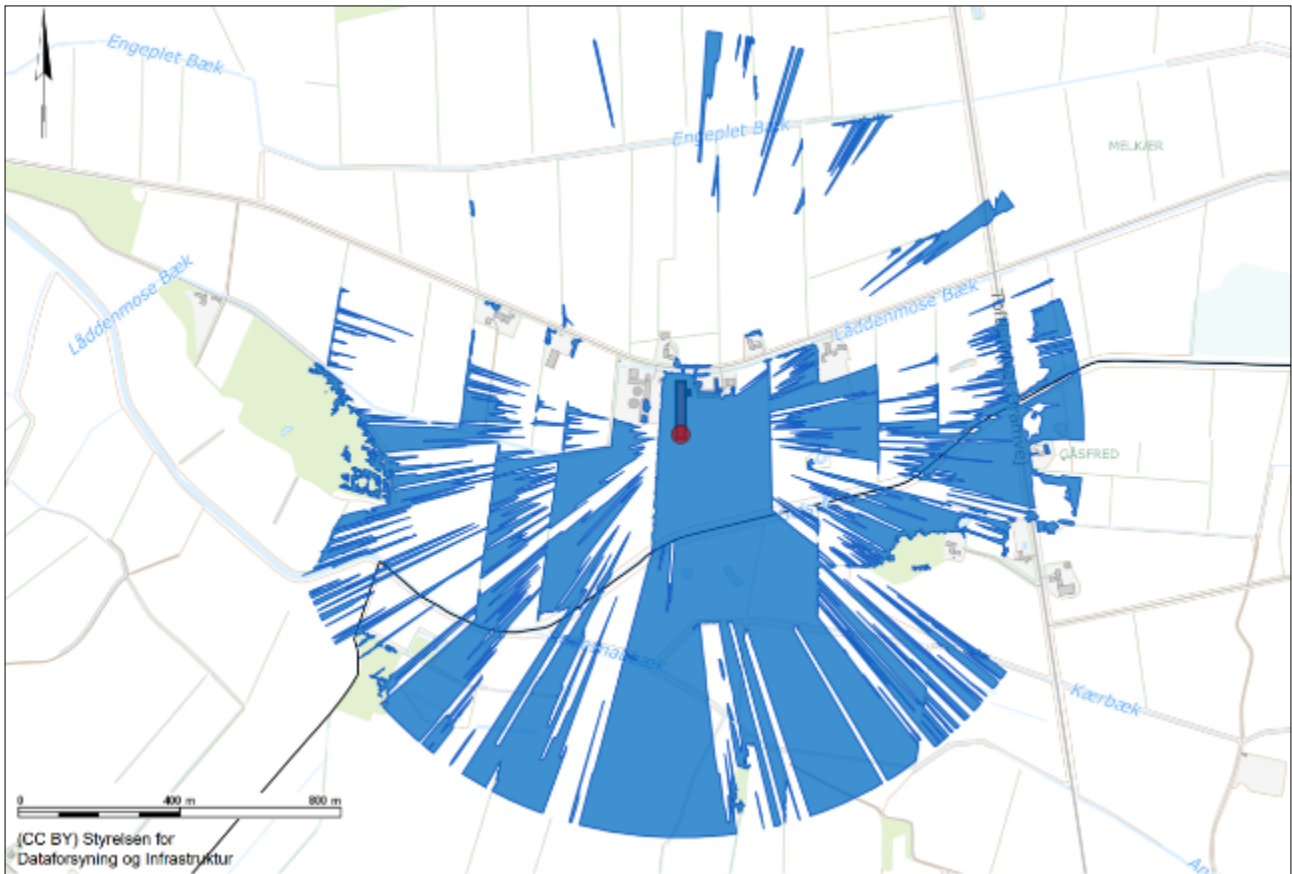
I landskabet umiddelbart syd for husdyrbruget findes ingen beboelser eller veje, i større afstand (Ca. 1,8 km) findes en større gennemfartsvej, Ribevej. Den store afstand til Ribevej, samt at staldens korte side vender mod syd, medfører, at husdyrbrugets bygningsmasse ikke vil syne markant større set fra vejen.

Øst og sydøst for husdyrbruget findes enkelte beboelser, og fordelingsvejen Toftlundvej som skifter navn til Gramvej ved kommunegrænsen til Tønder Kommune. Da stalden strækker sig ud i landskabet, vil den ses tydeligt fra Toftlundvej/Gramvej, samt fra de nærliggende beboelserne herom. For at stalden ikke strækker sig længere ud i landskabet end nødvendigt, er der meddelt dispensation til husdyrbruglovens afstandskrav til naboskel, se yderligere i Afsnit A. Stalden placeres derved så langt mod nord som muligt.

Staldens neutrale og mørke farver vil begrænse bygningens påvirkning af de visuelle og oplevelsesmæssige værdier i det bevaringsværdige landskab. For at begrænse påvirkningen yderligere, stilles det vilkår om afskærmende beplantning langs staldens østlige side, se Figur 1.

Den nye mæketank placeres ved den nye stalds nordøstlige hjørne, og vil afskærmses af husdyrbrugets eksisterende bygningsmasse. Mæketankens højde overstiger ikke den nye stalds kiphøjde, der stilles vilkår for at fastholde ansøger herpå.

Den nye kalveplads placeres ligeledes mellem den nye stald og husdyrbrugets eksisterende bygningsmasse. Kalvepladsen vil derfor ikke fremstå som et markant synligt element i landskabet.

Figur 2 Synlighedsberegning for Ny stald. Elementhøjde: 8,5 m. Betragterhøjde: 1,5 m, Radius: 1.000 m

Samlet vurdering

Med den ansøgte placering og de oplyste byggematerialer, vil udvidelsen af husdyrbruget ikke væsentligt ændre den visuelle oplevelse af landskabet, set fra omgivelser, og vil ikke være i strid med kommuneplanens retningslinjer.

For at fastholde ansøger på det vurderede grundlag, stilles der vilkår til placering, dimensioner og byggematerialer af hensyn til de landskabelige værdier.

Naturvurdering

Haderslev Kommune skal foretage vurdering af husdyrbrugets påvirkning af omkringliggende natur. I forbindelse med en husdyrproduktion vil der normalt ske en fordampning af ammoniak fra stalde og lagre. En stor del af den fordampede ammoniak falder i kort afstand fra kilden og kan derfor forringe kvaliteten af nærliggende naturområder.

I miljøgodkendelsesordningen er der som udgangspunkt taget det nødvendige hensyn til naturområder, i kraft af krav til den maksimalt tilladte totaldeposition eller merdeposition af ammoniak til forskellige ammoniakfølsomme naturtyper, benævnt kategori 1, 2 og 3 naturområder. Ammoniakdepositionen fra husdyrbruget skal overholde beskyttelsesniveauet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Herudover ses på

beskyttede naturtyper efter naturbeskyttelsesloven samt Natura 2000-områder og bilag IV-arter jævnfør habitatbekendtgørelsen⁶.

Beskyttede naturtyper efter husdyrbrugloven

Husdyrbrugloven og husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen fastsætter beskyttelsesniveauer for en række kvælstoffølsomme naturtyper.

Haderslev Kommune har vurderet naturområderne i nærheden af husdyrbruget hvilket fremgår af Tabel 7 og Figur 3.

Tabel 7 Ammoniakdeposition til kategoriseret naturområder i nærheden af husdyrbruget.

Kategori 1-natur						
Naturpunkter	Ruhed	Afstand til anlæg (m)	Totaldeposition (kg N/ha/år)	Merdeposition (kg N/ha/år)		Beskrivelse
				8-års drift	Nudrift	
Kat 1 Skov	S	4.800	0,0	0,0	0,0	Sydvest for anlæg
Kategori 2-natur						
Naturpunkter	Ruhed	Afstand til anlæg (m)	Totaldeposition (kg N/ha/år)	Merdeposition (kg N/ha/år)		Beskrivelse
				8-års drift	Nudrift	
Kat 2 Hede	Bn	4.600	0,0	0,0	0,0	Vestnordvest for anlæg
Kategori 3-natur						
Naturpunkter	Ruhed	Afstand til anlæg (m)	Totaldeposition (kg N/ha/år)	Merdeposition (kg N/ha/år)		Beskrivelse
				8-års drift	Nudrift	
Kat 3 S	S	1.100	0,1	0,0	0,0	Sydsydøst for anlæg
Kat 3 NV	Mk	2.300	0,0	0,0	0,0	Vestnordvest for anlæg

Kategori 1-natur

Det nærmeste kategori 1-naturområde er en ege-blandskov, som findes ca. 4,6 km vestnordvest for Sydvejen 5. Skoven modtager ingen ammoniakdeposition fra husdyrbruget. Det vurderes på den baggrund, at skoven ikke vil blive påvirket væsentligt af projektet.

Der stilles derfor ingen skærpende vilkår herom.

⁶ Habitatbekendtgørelsen – Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter. Bekendtgørelse. nr. 1098 af den 24. august 2023.

Kategori 2-natur

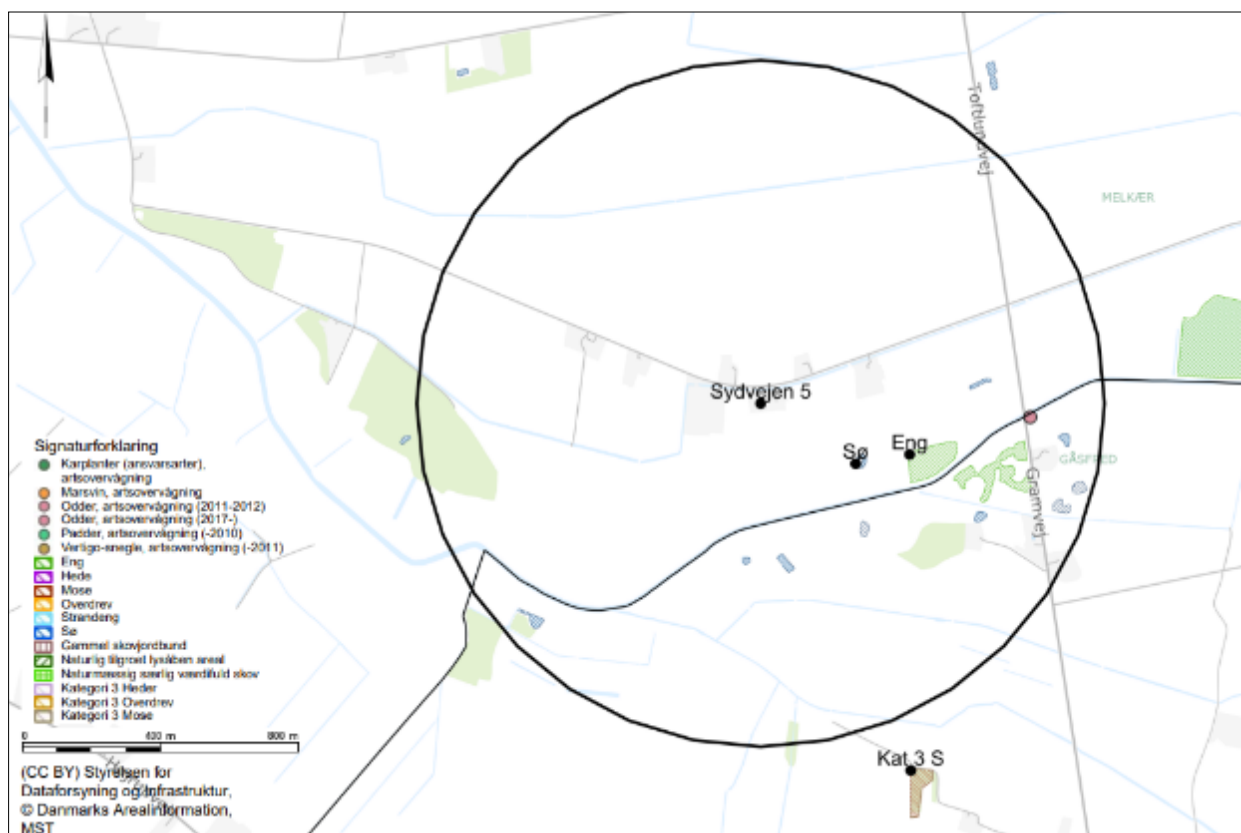
Det nærmeste kategori 2-naturområde er en hede, som findes ca. 4,8 km sydvest for Sydvejen 5. Skoven modtager ingen ammoniakdeposition fra husdyrbruget. Det vurderes på den baggrund, at skoven ikke vil blive påvirket væsentligt af projektet.

Der stilles derfor ingen skærpende vilkår herom.

Kategori 3-natur

De nærmeste og mest påvirkede kategori 3-naturområder er en mose og en hede hhv. 1,1 og 2,3 km fra husdyrbruget. Naturområderne modtager begge 0,0 N/ha/år i merdeposition fra husdyrbruget som følge af den ansøgte udvidelse. Da naturområderne modtager en merdeposition på mindre end 1 kg N/ha/år, er husdyrbruglovens krav om tilladt ammoniakdeposition overholdt. Det vurderes på den baggrund, at områdernes tilstand ikke vil ændre sig som følge af det ansøgte projekt.

Der stilles derfor ingen skærpende vilkår herom.

Figur 3 Naturområder (kategori 3/§ 3) indenfor 1.000 m af husdyrbruget.

Beskyttede naturtyper efter naturbeskyttelsesloven

Naturbeskyttelseslovens § 3 omfatter søer større end 100 m², udpegede vandløb, heder, moser, strandenge, strandsumpe, ferske enge og biologiske overdrev. Der må ikke foretages ændringer i tilstanden af arealer, som er beskyttet af Naturbeskyttelseslovens § 3. Denne forpligtelse påhviler til enhver tid ejeren af arealet. I følge husdyrbrugloven skal kommunen i sin vurdering varetage hensynet til natur, der er beskyttet mod tilstandsændringer.

Der findes flere § 3 beskyttede naturområder i nærheden af husdyrbruget på Sydvejen 5, heriblandt søer og enge, se Figur 3 og Tabel 8.

De nærmeste og mest påvirkede områder er en sø og en eng, som hver modtager 0,3 kg N/ha/år i merdeposition som følge af det ansøgte.

Ifølge DMU-notat af 26/06 2005 er der ingen målbar ændring af § 3 natur ved en merdeposition af ammoniak på mindre end ca. 1 kg N/ha/år. Tilstanden af den § 3 beskyttede sø og eng vurderes derfor ikke at ændres som følge af den ansøgte udvidelse af husdyrbruget.

De resterende § 3 beskyttede naturområder nær husdyrbruget modtager lavere eller ingen merdeposition fra husdyrbruget som følge af det ansøgte.

Det vurderes på den baggrund, at § 3 naturområdernes tilstand ikke vil ændre sig som følge af den ansøgte udvidelse på Sydvejen 5.

Der stilles derfor ingen skærpende vilkår herom.

Tabel 8 Ammoniakdeposition til § 3 beskyttede og Natura 2000 områder i nærheden af husdyrbruget.

§ 3 beskyttet natur						
Naturpunkter	Ruhed	Afstand til anlæg (m)	Totaldeposition (kg N/ha/år)	Merdeposition (kg N/ha/år)		Beskrivelse
				8-års drift	Nudrift	
Sø	V	290	0,5	0,3	0,3	Sydøst for anlæg
Eng	Bn	425	0,5	0,3	0,3	Østsydøst for anlæg
Natura 2000						
Naturpunkter	Ruhed	Afstand til anlæg (m)	Totaldeposition (kg N/ha/år)	Merdeposition (kg N/ha/år)		Beskrivelse
				8-års drift	Nudrift	
Kat 1 Skov	S	4.800	0,0	0,0	0,0	Sydvest for anlæg

Natura 2000-områder og bilag IV-arter

Ifølge habitatbekendtgørelsen §§ 6 og 10 er kommunen forpligtet til at lave en række vurderinger i forhold til Natura 2000-områderne og bilag IV-arterne, før den kan udstede en miljøtilladelse efter husdyrbrugloven:

Det nærmest beliggende Natura 2000-område er område nr. 93 "Lindet Skov, Hønning Mose, Hønning Plantage og Lovrup Skov" som omfatter habitatområde nr. 82 og fuglebeskyttelsesområde nr. 66. Natura 2000-området ligger ca. 4,8 km sydvest for husdyrbruget. Grundet afstanden fra husdyrbruget, og beregninger der viser, at totaldepositionen ved grænsen til Natura 2000-området er 0 kg N/ha/år, vurderes det, at Natura 2000-området ikke vil ændre tilstand som følge af projektet.

Ved Gels Å, ca. 750 m fra husdyrbruget, der registreret bilag IV arten Odder (*Lutra lutra*). Odderen lever i tilknytning til vådområder, og findes i alle større vandløbssystemer helt ned til den dansk-tyske grænse. Den findes i såvel stillestående som rindende vand, og både i saltvand og ferskvand, især søer og moser med store rørskovsområder. Om dagen opholder den sig i en hule i brinken eller under buske, træer eller andet, der kan give ly. Yngle- og rasteområder kan potentielt findes i hele artens udbredelsesområde. Yngleområdet består af selve hulen, som ungerne fødes og opfostres i, og de nærmeste omgivelser. Et rasteområde for odder er mere diffust end et yngleområde, og kan forekomme mange steder langs vandløb

og søer. Områderne kan være svære at lokalisere, men knytter sig primært til moser, krat, skov eller andre naturområder, hvor odderen kan finde relativt uforstyrret skjul i længere perioder på alle tider af året

Projekter som indebærer opsplitning af bestande og levesteder eller som ødelægger eller forringer yngle- og rasteområder kan påvirke odderens yngle- og rasteområder.

Projekter som forringer vandkvaliteten i vandløb med forekomst af snæbel kan påvirke artens ynglesucces. Ligeledes vil projekter hvor der er særlig risiko for erosion til vandløb kunne påvirke artens yngle- og rasteområder.

Tilstanden af søer og naturområder indenfor 1.000 m af husdyrbruget vurderes ikke at ændre sig som følge af den ansøgte udvidelse. Samlet set vurderes det, at ammoniakdeposition eller øvrige ansøgte ændringer ikke vil skade arter opført på habitatdirektivets bilag IV.

Der stilles derfor ingen skærpende vilkår herom.

Lugtgener

Ansøgningssystemet Husdyrgodkendelse.dk har beregnet en teoretisk lugtgeneafstand for de tre beboelsestyper: Enkelt beboelse, samlet bebyggelse i landzone og byzone. Geneafstanden (korrigeret geneafstand), er den minimumsafstand, der skal være fra husdyrbrugets lugtcentrum til de tre beboelsestyper, for at lugtgenekriteriet ikke overskrides. Naboejendomme med landbrugspligt og ejendomme ejet af ansøger er ikke omfattet af genekriterierne for lugt.

Nærmeste enkelt beboelse uden landbrugspligt er adressen Sydvejen 8, 6510 Gram. Nærmeste udløsende bolig for samlet bebyggelse er Banegårdsvej 5, 6510 Gram. Nærmeste byzone er ved Arnum. Der er ikke kumulation med andre husdyrbrug for enkelt beboelse og byzone. For samlet bebyggelse findes et kumulationspunkt, husdyrbruget på Højrupvej 26, 6510 Gram.

Udpegelserne for hver af de tre beboelsestyper, samt de beregnede gener af lugt ifølge Husdyrgodkendelse.dk, fremgår af hhv. Tabel 9 og Figur 4.

Tabel 9 Afstand og lugtgeneafstand til nærmeste enkelt beboelse, samlet bebyggelse og byzone.

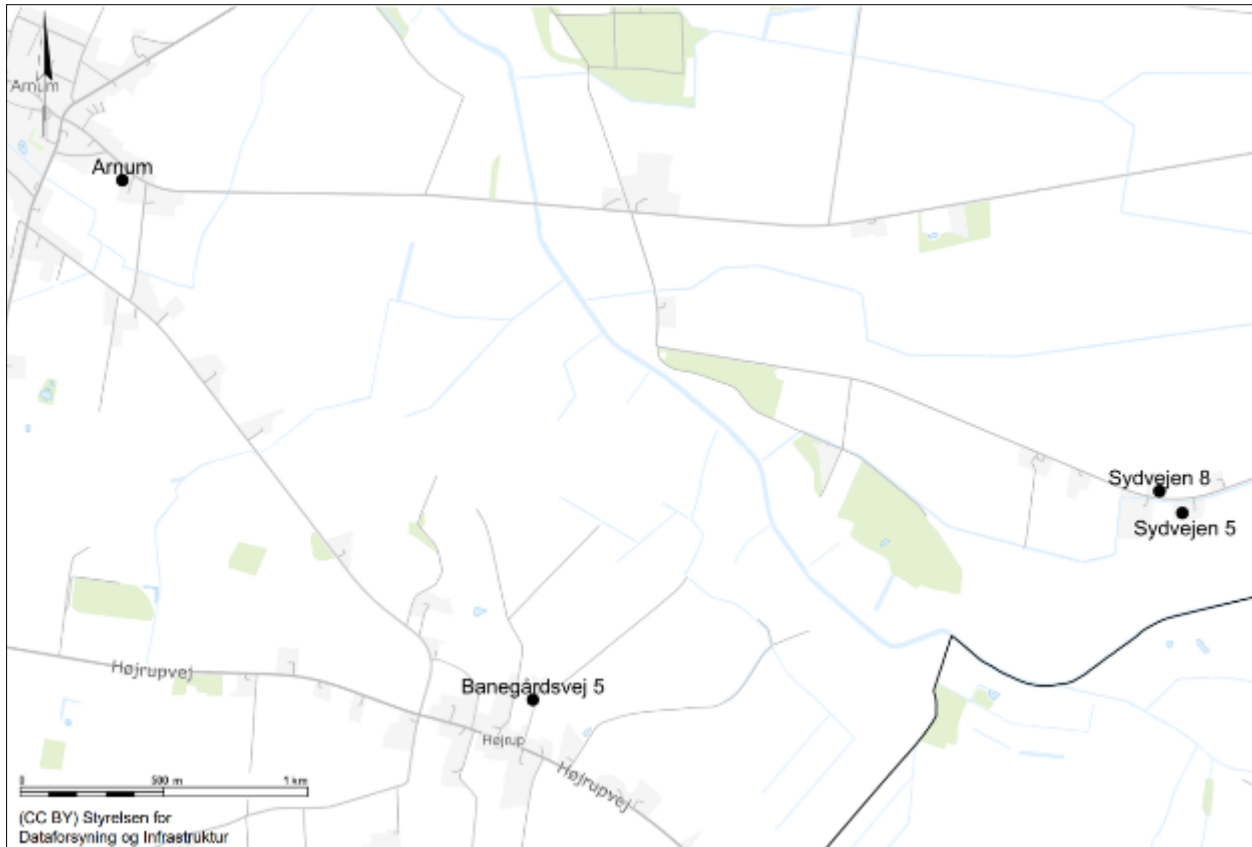
Bebyggelse	Kumulation	Model	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt?
Sydvejen 8 Enkelt beboelse	Nej	FMK	87	126	Ja
Banegårdsvej 5 Samlet bebyggelse	Ja, 1	NY	207	2.287	Ja
Arnum Byzone	Nej	NY	275	3.827	Ja

Det samlede lugtbidrag fra husdyrbrugets stalde er beregnet til i alt 31.590 OU/s.

Konsekvenszonen, som bruges til at afgrænse hvilke naboer, der får tilsendt udkastet i den generelle nabohøring er beregnet til 339 m i radius. Da den korrigerede geneafstand til byzone er længere end den beregnede konsekvenszone, benyttes geneafstanden til byzone til at afgrænse, hvem der skal høres i forbindelse med nabohøring.

Afskæringskriteriet for lugt til beboelsestyperne enkelt beboelse, samlet bebyggelse og byzone er overholdt. Der er ikke anvendt teknologi til at reducere lugt fra husdyrbruget.

For alle husdyrbrug gælder, at lugtemissionen kan begrænses ved at opretholde en god staldhygiejne, og at produktionsforhold og arbejdsgange skal tilrettelægges således, at dannelse af lugtende stoffer minimeres. På baggrund heraf stiller Haderslev Kommune vilkår om, at bedriften skal drives og rengøres således, at lugtgener begrænses, herunder at staldanlæg skal rengøres minimum én gang årligt.

Figur 4 Husdyrbrugets placering i forhold til nærmeste nabo i enkelt bolig uden landbrugspligt, samlet bebyggelse og byzone

Støjkilder og rystelser

Husdyrbrugets væsentlige kilder til støj vil forsat være transporter til/fra husdyrbruget, kompressor, foderblanding og brug af maskiner i driften, til fx håndtering af ensilage, gylle og dybstrøelse.

Transporter til/fra husdyrbruget forekommer primært i dagtimerne, dog kan nogle transporter finde sted udenfor normal arbejdstid, som anses at være mellem kl. 6 og 18. Grundet afstanden til nabobeboelserne, samt bygningernes afskærmende virkning, vurderes det, at støj fra transporter via Sydvejen 5 ikke vil overskride de vejledende støjgrænser. Støjgener fra transporterne minimeres yderligere med hensynsfuld kørsel.

Støjgener fra brugen af kompressor i forbindelse med malkeanlæg, foregår indenfor i teknikrummet i Ny stald, se Bilag 2. Rummet er helt lukket og eventuelle støjgener fra kompressor er derved reduceret, og vurderes ikke at give anledning til væsentlige gener.

Foderblanding foregår udelukkende i dagtimerne inde i den lukkede lade, hvorved eventuelle støjgenerne herfra reduceres markant.

Brugen af maskiner, fx traktorer og minilæsser, foregår primært i dagtimerne inde i bygningerne eller på husdyrbrugets pladser, herunder ensilage- og møddingspladsen. Husdyrbrugets eksisterende bygninger vil skærme naboer for eventuelle støjgener.

Haderslev Kommune vurderer sammenfattende at støjen fra husdyrbruget, ikke vil give anledning til væsentlige støjgener for de omkringboende eller overstige miljøstyrelsens vejledende grænseværdier. De vejledende støjgrænser stilles som vilkår for at fastholde ansøger herpå. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at støjgrænserne ikke overholdes, kan denne påkræve dokumentation for at grænserne overholdes, det stilles vilkår herom.

Gener i forbindelse med rystelser fra køretøjer og landbrugsmaskiner vurderes ikke at overstige, hvad der almindeligvis må forventes fra kørsler på landets veje. Eventuelle gener herfra minimeres ved hensynsfuld kørsel.

Der stilles ingen skærpende vilkår om rystelser.

Støvgener

Haderslev Kommune vurderer en væsentlig kilde til eventuelle støvgener kan være håndtering af hø, halm og dybstrøelse, samt kørsel på grusbelagt plads og veje. Der stilles vilkår om, at der ikke må opstå væsentlige støvgener for de omkringboende.

Der henvises til god landmandspraksis. Det vil sige, at al transport til og fra bedriften foregår ved hensynsfuld kørsel og planlægges således, at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Lysgener

For at sikre omgivelserne mod lysgener fra husdyrbruget, stilles der vilkår om, at lys fra husdyrbruget ikke må medføre væsentlige gener for omgivelserne, særligt udendørs belysning er en potentiel gene for omgivelserne. Husdyrbrugets udendørs belysning er placeret ved indgang til servicefaciliteterne, ved porte og i gårdspladsen. Husdyrbrugets bygninger og anlæg, samt den eksisterende beplantning omkring disse, fungerer afskærmende, og begrænser derved lysgener for omgivelserne. For at sikre omgivelserne mod eventuelle lysgener stilles der vilkår om, at udendørs belysning skal slukkes ved endt aktivitet på det belyste område, eller udstyre med sensorstyren som sikrer, at lyset kun er tændt i op til 30 min. efter endt aktivitet på det belyste område.

Vinduer og de åbne sider i den nye stald udgør også potentiel kilder til lysgener. Belysning i staldene er nødvendig for arbejdsgang, dyrevelfærd og optimal produktion, men vil kun være tændt i det fornødne omfang. For at minimere eventuelle lysgener fra staldbelysning, benyttes der kun orienteringslys om natten.

Der stilles vilkår herom for at fastholde ansøger på dette.

Skadedyr

Husdyrbruget skal bestræbe at minimere gener fra fluer og skadedyr, hvilket fastholdes gennem vilkår om ryddelighed, foderopbevaring, og om overholdelse [retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi](#) om at forebygge og bekæmpe forekomsten af fluer på husdyrbruget.

Konstateres der rotter på husdyrbruget, er der pligt om at anmelde det til kommunen eller til privat aktør, så bekæmpelse kan iværksættes hurtigst muligt.

Haderslev Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at der efter projektets gennemførelse med de stillede vilkår, ikke vil ske en væsentlig opformering af fluer eller rotter på husdyrbruget, og at ejendommens skadedyrsbekæmpelse vil være tilfredsstillende.

Transport, til- og frakørsler

Med den ansøgte udvidelse estimerer ansøger, at der årligt vil være ca. 328 tunge transporter af dyr, gødning og affald. Mælk afhentes hver anden dag, og der leveres foder hver tredje uge. Samlet forventes der årligt ca. 530 tunge transporter til/fra husdyrbruget. Dette svarer til ca. 1,5 transporter om dagen.

Husdyrbrugets eksisterende til- og frakørselsforhold ændres ikke med det ansøgte, adgangen til husdyrbruget er forsat fra Sydvejen, se Bilag 3.

Ved vurdering af, om der forekommer gener fra transporter til og fra husdyrbrug, er det praksis at betragte landzonen som landbrugets erhvervsområde. Beboere af boliger i landzone må derfor, som udgangspunkt acceptere visse ulemper, der kan være forbundet med at være nabo til et landbrug.

Haderslev Kommune vurderer på baggrund af husdyrbrugets lokalisering, at transporter ikke vil være til væsentlig gene for beboerne i området, og der stilles ingen særlige vilkår i forhold til transport.

Olie, kemikalier og affald

Affald beskrevet i Haderslev Kommunes til enhver tid gældende affaldsregulativ for erhvervsaffald, [Haderslev Kommunes Regulativ for erhvervsaffald](#), skal håndteres efter denne. Andet affald håndteres efter generelle regler i affaldsaktørbekendtgørelsen⁷ og affaldsbekendtgørelsen⁸.

Fast og flydende farligt affald skal opbevares i overensstemmelse med Haderslev Kommunes [Forskrift for opbevaring af farligt affald og kemikalier](#). Der gøres desuden opmærksom på, at reglerne om opbevaring af olie, kemikalier og affald herfra også er beskrevet i denne forskrift.

Vi henviser i denne forbindelse også til, at det kun er tilladt at benytte affaldstransportører, til håndtering af genanvendelige affaldsfraktioner, der er registreret i Energistyrelsens affaldsregister. Se nærmere på [Energistyrelsens hjemmeside](#).

Haderslev Kommune vurderer, at der ved opbevaring af råvarer, som fx olie, diesel og kemikalier, skal stilles vilkår til opbevaring for at undgå forurening af jord og grundvand ved uheld. Der stilles derfor vilkår om, at opbevaring af olie, diesel og kemikalier skal opbevares i overjordiske beholdere på fast plads uden afløb eller mulighed for afstrømning til terræn. Med disse forholdsregler mindskes risikoen for en punktforurening som følge af uheld under håndtering.

Der stilles vilkår om, at tankning af brændstof skal foregå under opsyn. Vilkåret er stillet, da der er stor risiko for spild på jorden, der hvor traktorer og andre motoriserede landbrugsmaskiner påfyldes med brændstof.

Spilde- og overfladevand

Afløbsplan fremgår af Bilag 4.

For at beskytte det omkringliggende jord, grundvand og natur mod forurening med spildevand, stilles der vilkår om, at der ikke må ske overfladeafstrømning med forurenende stoffer til det omgivende terræn fra befæstede arealer. Ligeledes stilles der vilkår om, at vask af maskiner mv., hvorfra der kan forekomme gødnings- og/eller sprøjterester, skal foregå på støbt plads og med bortledning af vaskevandet til gyllebeholder.

Husdyrbrugets tagvand ledes til et nedsivningsanlæg. Der stilles vilkår om sikring af tagbrønde og tætsluttende tagnedløb, så overfladeafstrømning med forurenende stoffer ikke ledes til grundvandet. Der stilles vilkår om, at den eksisterende samlebrønd til tagvand ved kalvepladsen sikres mod forurening med spildevand og urent overfladevand fra det omkringliggende terræn og kalveplads. Der stilles ligeledes vilkår om, at alle dræn og afløb indenfor 15 m af gødningsopbevaringsanlæg og husdyranlæg skal ledes til opsamlings- eller opbevaringsanlæg for flydende husdyrgødning, eller sløjfes.

Afløbet fra husdyrbrugets ensilageopbevaringsanlæg fører til en eksisterende opsamlingsbeholder på 3 m³, hvorfra væsken ledes til gyllebeholderen. Da ensilageopbevaringsanlægget med denne miljøtilladelse godkendes som gødningsopbevaringsanlæg, vil væske herfra fremadrettet ikke kunne defineres som restvand jf. gødningsanvendelsesbekendtgørelsen⁹ § 3, nr. 24. Det er derfor ikke tilladt at udsprinkle væske fra anlægget, der stilles vilkår herom.

⁷ Affaldsaktørbekendtgørelsen – Bekendtgørelse om affaldsregulativer, - gebyrer og -aktører mv. Bekendtgørelse nr. 1536 af den 16. december 2022.

⁸ Affaldsbekendtgørelsen – Bekendtgørelse om affald. Bekendtgørelse nr. 2512 af den 10. december 2021.

⁹ Gødningsanvendelsesbekendtgørelsen – Bekendtgørelse om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning. Bekendtgørelse nr. 1025 af den 30. juni 2023.

Energi og vandforbrug

Energi

Ansøger forventer et årligt energiforbrug til malkning, lys og gyllepumpe på ca. 759 kWh pr. årsko. Dette er i overensstemmelse med normtal fra Håndbog til driftsplanlægning 2015 fra SEGES, som angiver et forventeligt elforbrug ved automatisk malkning på ca. 760 kWh pr. årsko, dog med mulighed for store variationer.

Herudover bruges der strøm til mælketaxa, køleanlæg, vandvarmer, skraber og lys og gardiner. Det samlede elforbrug forventes at blive ca. 210.000 kWh. Det estimerede elforbrug er forventeligt for et produktionsanlæg af denne type og størrelse, og forventes ikke at indebære væsentlige indvirkninger på miljøet.

Elforbruget registreres mindst en gang årligt, så der kan reageres på unormalt elforbrug. Der stilles egenkontrolvilkår herom, for at fastholde ansøger på dette.

Vedligehold og løbende reparation af elinstallationer vil forhindre unødigt energiforbrug, der stilles vilkår herom. Husdyrbrugets malkeanlæg/malkeroboter og mælkekøllingsanlæg er særligt energikrævende, og det er derfor vigtigt, at disse fungerer optimalt og ikke bruger mere energi end nødvendigt. Der stilles vilkår om, at anlæggene skal serviceres og justeres i henhold til producenternes anvisninger for at sikre dette.

Som et energireducerende tiltag på husdyrbruget skal lyskilder ved behov for udskiftning og opsætning, skiftes ud med, eller fastholdes som, LED-belysning eller anden energibesparende belysning. Der stilles vilkår herom, for at fastholde husdyrbruget på dette.

Vand

Husdyrbruget vil med de ansøgte udvidelser og ændringer have et forventet årligt vandforbrug på ca. 68.500 m³. Størstedelen af vandforbruget udgøres af drikkevand til dyrene, og det resterende udgøres af drikkevandsspild og vand til rengøring.

Vandforbruget er afhængigt af antal og størrelse af dyr opstaldet, derfor kan vandforbruget variere. Det estimerede vandforbrug på husdyrbruget er forventeligt for et produktionsanlæg af denne størrelse, og forventes ikke at indebære væsentlige indvirkninger på miljøet.

Vandforbruget registreres mindst en gang årligt, så der kan reageres på ændret vandforbrug. Der stilles egenkontrolvilkår herom for at fastholde ansøger på dette.

Vedligehold og løbende reparation af vandinstallationer vil forhindre unødigt vandspild og -forbrug, der stilles vilkår herom.

BAT Ammoniakemission

I forbindelse med miljøtilladelser af husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år, skal ammoniakemissionen reduceres til et niveau svarende til niveauet for BAT for den pågældende dyretype og staldsystem. Kravet betyder således, at husdyrbruget samlet set skal overholde de maksimale emissionsgrænseværdier, jævnfør bekendtgørelsens bilag 3, punkt A, nr. 2, ved anvendelse af teknologier, der er udtryk for BAT, dvs. at miljøeffekten er opnåelig til en rimelig økonomisk udgift.

Tabel 10 Ammoniakemission fra staldafsnit, gødningsopbevaringsanlæg og totalt fra husdyrbruget.

	Stalde	Gødningslagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N/år)	2.130	178	2.308
Faktisk emission (kg NH ₃ -N/år)	2.130	178	2.308
Forskel (kg NH ₃ -N/år)	-	-	0
Vejledende BAT overholdt?	-	-	Ja

Som det ses i Tabel 10 er den faktiske ammoniakemission på 2.308 kg NH₃-N/år, og idet det samlede BAT-krav på baggrund af maksimale grænseværdier er beregnet til 2.308 kg NH₃-N/år er husdyrbrugets BAT i forhold til ammoniakemission overholdt. Virkemidler er de enkelte staldsystemer.

Da husdyrbruget ikke er et IE-brug, er der ikke andre krav til anvendelse af BAT end ammoniakemissionen. Der stilles derfor ikke vilkår vedrørende BAT udover fastholdelse af det ansøgte.

Egenkontrol

Det er væsentligt, at der på husdyrbruget foretages egenkontrol, der indeholder dokumentation for den løbende overholdelse af vilkårene. Vilkaere i denne miljøtilladelse vil løbende blive gennemgået af tilsynsmyndigheden sammen med den driftsansvarlige ved miljøtilsyn.

I miljøtilladelse fastsættes derfor egenkontrollvilkår om, at der skal være dokumentation for:

- Ressourceforbrug for vand og energi én gang årligt.
- Kvitteringer for aflevering af farligt affald.
- Opgørelse af produktionsareal i stalde på skitser eller tegninger.
- Dokumentation for service af malkeanlæg og mælkekølingsanlæg.
- Kvitteringer, eller anden dokumentation, for flue- og rottebekæmpelse.

Risikoforhold

For at forebygge uheld, og begrænse eventuelle følger for omgivelserne ved uheld, stilles der vilkår om udarbejdelse og ajourføring af en beredskabsplan for husdyrbruget.

Haderslev Kommune vurderer herefter, at risici er minimeret, og med udarbejdelse og regelmæssig opdatering af beredskabsplanen sikres begrænsning af følgevirkninger af eventuelle uheld.

Ophør

Haderslev Kommune stiller vilkår om, oprydning og bortskaffelse af affald ved ophør af bedriften. Herunder at der skal træffes de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare, dvs. alle opbevaringsanlæg skal tømmes og rengøres, og husdyrbruget skal fremgå i miljømæssig god stand. For at kommunen kan kontrollere at de nødvendige foranstaltninger tages ved ophør af husdyrbruget, stilles der vilkår til at Haderslev kommune skal underrettes ved ophør af husdyrbruget.

Ved eventuelt ophør af produktionen, vil der efter Haderslev Kommunes vurdering ikke ske en væsentlig indvirkning på miljøet fra produktionsanlægget hvis:

- Staldanlæg samt husdyrgødnings- og foderopbevaringsanlæg tømmes og rengøres grundigt.
- Miljøfarligt affald bortskaffes efter de til enhver tid gældende regler.

D. Offentlighed og klagevejledning

Høring af naboer og parter om udkast til miljøtilladelse

Orientering om udkast til miljøtilladelse blev den 6. august 2024 udsendt til høring hos naboer og andre beboere indenfor lugtkonsekvenszonen, samt til skønnede parter i sagen, ansøger selv og til andre berørte myndigheder med oplysning om en frist på 14 dage til at kommentere udkastet (jævnfør husdyrbruglovens § 56 og forvaltningslovens¹⁰ § 19).

Både ansøgningen og udkastet kunne ses på [Haderslev Kommunes Høringsportal \(blivhoerthaderslev.dk\)](http://blivhoerthaderslev.dk) fra den 6. august 2024 til den 20. august 2024.

Kommunen modtog ingen høringssvar i høringsperioden.

Annoncering af afgørelse

Miljøtilladelsen er meddelt den 28. august 2024.

Miljøtilladelsen efter husdyrbrugloven er offentliggjort på DMA.mst.dk den 28. august 2024.

Orientering om denne afgørelse er sendt til følgende:

Som e-post eller brev:

Klaus Matzen, Sydvejen 7, 6510 Gram

Martin Matzen, Sydvejen 5, 6510 Gram

Som e-mail med vedhæftet fil:

Ansøgers konsulent: HoffmannMiljø, v/ Hanne Hoffmann Christensen. hanne@hoffmannmiljo.dk

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København. dnhaderslev-sager@dn.dk

Dansk Ornitologisk Forening, DOF, Vesterbrogade 140, 1620 København V. natur@dof.dk

Som e-mail med link til hjemmesiden dma.mst.dk:

Styrelsen for Patientsikkerhed, Tilsyn og Rådgivning Syd, Nytorv 2, 1. sal, 6000 Kolding. trvest@stps.dk

Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, 7000 Fredericia. mail@dkfisk.dk

Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Wormstrupvej 2, 7540 Haderup.

nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14,1 1651 København V. ae@ae.dk

Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, Postboks 12188, 1017 København K. fbr@fbr.dk

Lokalafdeling Danmarks Naturfredningsforening Haderslev, Bent Karlsson, Højgårdsvej 9, 6500 Vojens.

Bent.Karlsson1@outlook.dk

Lokalafdeling Danmarks Sportsfiskerforbund v/Morten Ringive. mri@fleggaard.dk

Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten. post@sportsfiskerforbundet.dk

Dansk Ornitologisk Forening, Sønderjylland v/Jørn V. Sørensen, Kongevej 64, 6100 Haderslev.

haderslev@dof.dk

Klagevejledning

Hvem kan klage - Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet af ansøgeren, klageberettigede myndigheder og organisationer samt enhver, som har en væsentlig, individuel interesse i sagens udfald, jævnfør husdyrbruglovens § 76. Når Haderslev Kommune modtager en klage, underretter kommunen straks ansøger om klagen. Der er ifølge offentlighedsloven ret til aktindsigt i alle dokumenter, der vedrører sagen.

Hvor skal der klages - Der skal klages via den elektroniske klageportal, se vejledning på [Den elektroniske klageportal](#). Klagen sendes gennem Klageportalen til Haderslev Kommune. Miljø- og Fødevareklagenævnet

¹⁰ Forvaltningsloven – Bekendtgørelse af forvaltningsloven. Lovbekendtgørelse nr. 433 af den 22. april 2014.

skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det.

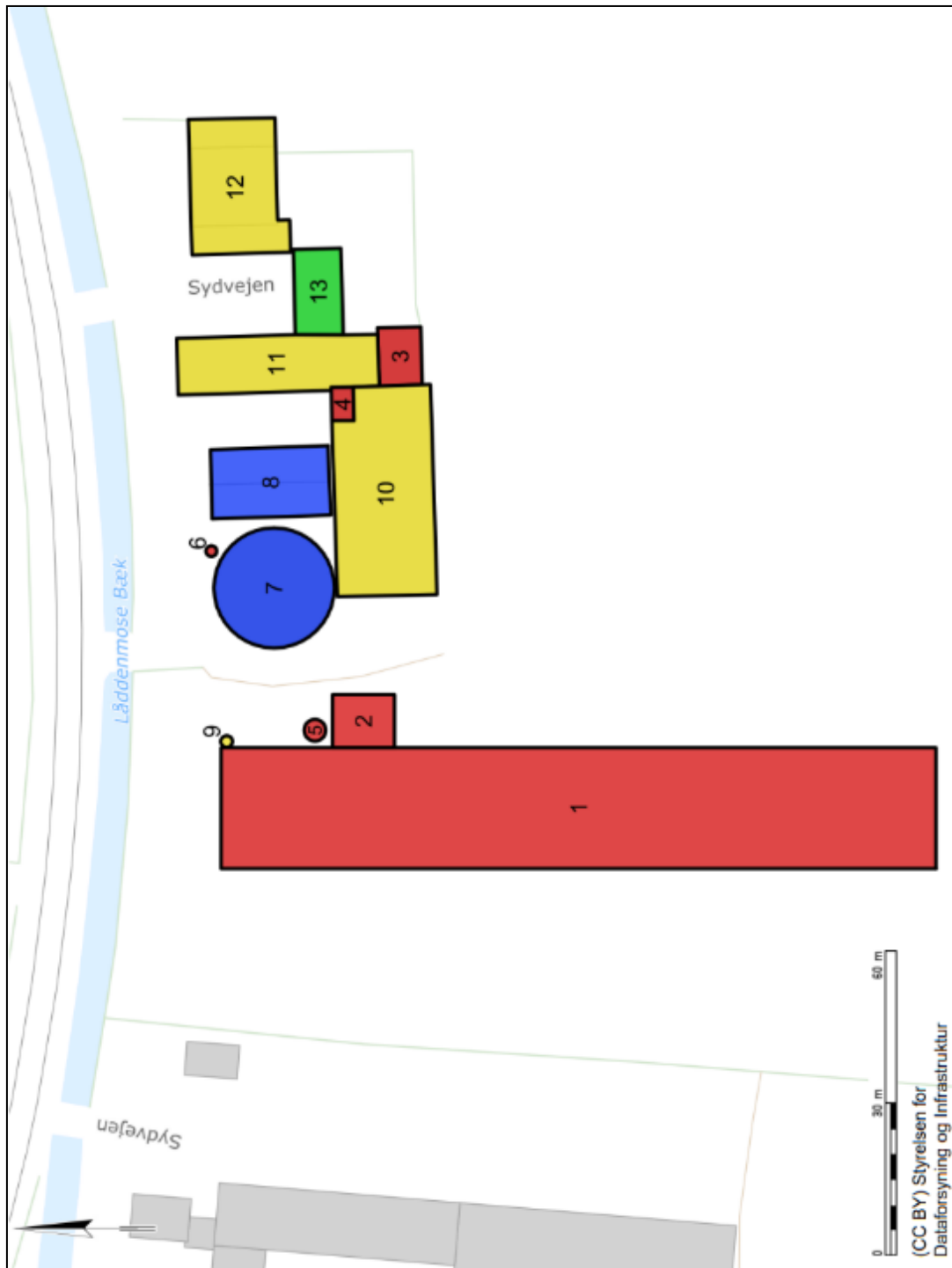
Klagefrist - Klagefristen er fire uger fra den dag, miljøtilladelsen er meddelt, dermed frem til **den 25. september 2024**. Er afgørelsen eller beslutningen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen, jævnfør husdyrbruglovens § 79. En klage anses for indgivet, når den er tilgængelig for Haderslev Kommune på klageportalen.

Gebyr - Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret er på 900 kr. for private og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer. Gebyret betales med betalingskort i klageportalen.

Opsættende virkning – Haderslev Kommune kan oplyse, at det af husdyrbruglovens § 81, stk. 1 fremgår, at en klage ikke har opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet. Hvis du påbegynder udnyttelse af miljøtilladelsen inden klagefristens udløb, er det på egen regning og risiko.

Civilt søgsmål - Et eventuelt sagsanlæg skal jævnfør husdyrbruglovens § 90 være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er modtaget, eller – hvis sagen påklages – inden 6 måneder efter, at den endelige afgørelse foreligger. Der skal anlægges sag via den elektroniske selvbetjening, se vejledning på [Den elektroniske selvbetjening](#).

Bilag 1: Situationsplan

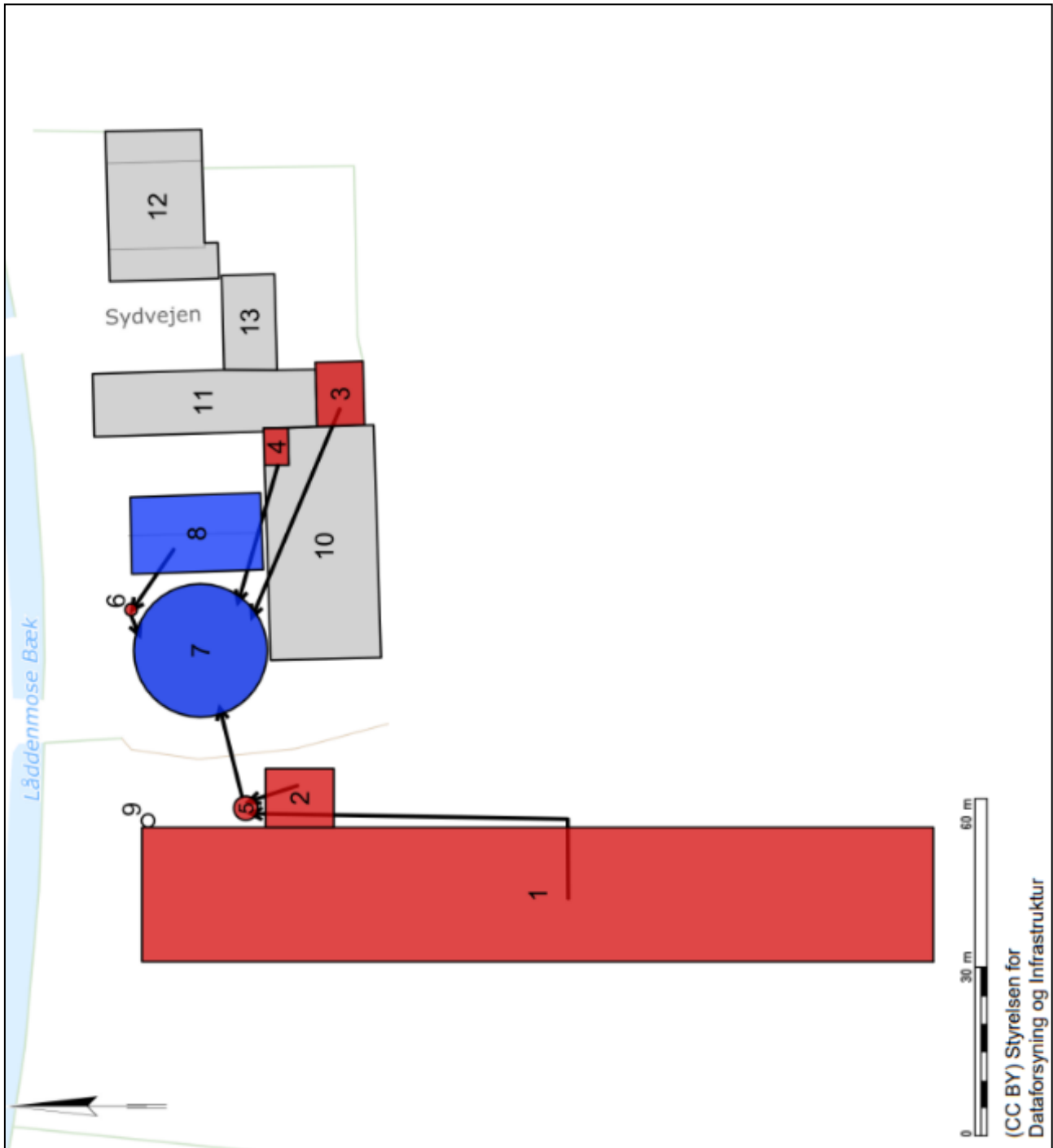

1	Ny stald	8	Ensilage- og Møddingsplads
2	Udendørskalveplads	9	Mælketank
3	Kalvestald	10	Lade
4	Kælvningsbokse	11	Lade
5	Fortank	12	Maskinhus og garage
6	Opsamlingstank	13	Stuehus
7	Gyllebeholder GB 1992		

Bilag 3: Til- og frakørselsforhold

Bilag 4: Afløbsplan

1	Ny stald	8	Ensilage- og Møddingsplads
2	Udendørskalveplads	9	Mælketank
3	Kalvestald	10	Lade
4	Kælvningsbokse	11	Lade
5	Fortank	12	Maskinhus og garage
6	Opsamlingstank	13	Stuehus
7	Gyllebeholder GB 1992		